

Gedragen gezag

**Stichting
Toerusting**

Voorwoord

Gedragen gezag.

Is dit niet een te zwaar beladen titel? Waarom toch dit onderwerp? Is het een keuze van zwartkijkers, of is het toch een serieus thema? Kennelijk leeft dit onderwerp en is het nodig om er aandacht aan te geven.

Gezag wordt al snel als ouderwets ervaren — en dan hebben we het zelfs over ‘gedragen gezag’. We willen daar meer over vertellen, en zullen laten zien dat het zeker niet ouderwets is. Ook het woord ‘gedragen’ blijkt een mooie, treffende keuze.

Er zijn dus genoeg vragen om dit onderwerp eens te belichten. Gezag is een Bijbels gegeven en daarom zeer de moeite waard om nader te onderzoeken.

Tijdens een korte, eenvoudige lezing voor ouders op de ds. G.H. Kerstenschool in Yerseke is dit onderwerp besproken. De bedoeling was om gezag te bevorderen. Om die reden hebben we de inhoud kort weergegeven in dit boekje. Het is een eenvoudige weergave, geen wetenschappelijk werkstuk, maar gebaseerd op de praktijk van alledag — vanuit de spreekkamer van een hulpverlener.

Het is de wens van Stichting Toerusting dat dit eenvoudige boekje nog eens nagelezen mag worden en tot zegen mag zijn.

D. Rebel, Ochten 3 juni 2025

Wat is gezag?

Gezag of autoriteit is de aanvaarde macht van een persoon of een organisatie om een andere persoon of groep te leiden. Dat is zo'n zin waar je even over na moet denken. En dat is soms een goede bezigheid: even de dingen tot je door laten dringen.

Gezag is er dus om anderen te leiden. Dan moet er een leider zijn, en iemand die zich laat leiden. Oftewel: een leraar en een leerling. Nu, leerlingen hebben we wel op school. En nu denk ik altijd graag even na over woorden en hun betekenis. We hebben dus iemand nodig die kan geven, en iemand die kan ontvangen. Dus bij beiden moet er een zekere motivatie zijn om dit goed te kunnen ondergaan.

En dan kom ik bij het woord 'gezag'. Want als de leraar geen aanvaarde macht is, dan hebben we een probleem. De volgende vraag is dan: wie moet de macht accepteren, of anders gezegd: aanvaarden?

Nu denk ik zomaar dat een jong kind niet per se zit te wachten op gezag. Dat moet een mens geleerd worden — en wel zo vroeg mogelijk. Ja, en dan zijn we dus bij de ouders aangeland. Want daar begint het gezag, en ook het aanvaarden daarvan. Gezag aanleren is een opdracht die rust op de schouders van de ouders. Salomo is daar zo duidelijk over, zoals te lezen is in Spreuken 22:6:

“Leer den jongen de eerste beginselen naar den eis zijns wegs; als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken.” En gezag is zo'n ding waar een mens mee moet leren omgaan.

Gedragen gezag

Maar dan dat woord ‘gedragen’ gezag. Dat komt een beetje ouderwets over. En ik kan me voorstellen dat bij sommige mensen zelfs wat weerstand ontstaat als zij dit woord overdenken. Wat is gedragen gezag? Ik ga dit proberen te verduidelijken met twee verhaaltjes.

Jaren geleden slikte mijn dochttertje – nu zelf moeder – een ringetje in. Zij moest naar het ziekenhuis voor een foto om te zien waar dat ringetje zat. Op de röntgenafdeling kreeg ik een loden schort opgelegd. En dat voelde als een last, een gewicht van iets. Daar werd me iets opgelegd wat ik moest dragen – fysiek.

Een ander verhaal was het bezoek aan een bijna honderdjarig kind van God. Toen ik weg wilde gaan, vroeg de man mij om een gebed te doen. Maar ik had zoveel opzien voor die man dat ik dat niet durfde. Ik was toen nog jong en voelde mij daar onbekwaam toe. Maar hij hield vol en sloot zijn ogen. Uiteindelijk deed hij zelf een ontroerend gebed. Na het amen richtte hij zich op en keek mij doordringend aan. Hij zei: “Ik wilde je uitproberen, en het is goed dat je geen gebed hebt gedaan, want het had je niet gepast als jongeling. Maar vanaf vandaag, wanneer je bij een weduwe of wees bent, ga je nóóit meer weg zonder een gebed te doen.” Dit voelde als een bevel dat mij werd opgelegd. Deze last krijg ik niet meer van mij af. Dat schort op die röntgenafdeling kon ik afleggen, maar dat bevel niet.

Wat was het verschil? Dat schort omdoen was een advies, en ik was vrij om het wel of niet te doen. Maar die opdracht

van die oude man werd met gezag uitgesproken. Het voelde als een goddelijke opdracht waar ik niet onderuit kon.

En ouders, u hebt ook een opdracht met goddelijk gezag opgelegd gekregen. Is dat zo? Ja, zeker weten. U hebt één of meer kinderen ontvangen en waarschijnlijk ook laten dopen. Daar is u een last opgelegd met gezag waar u niet meer vanaf kunt. Ja, en nu zijn er mogelijk ouders die hun kind niet hebben laten dopen. Dan heb ik een vraag aan u: voelt u zich vrij van die opdracht die andere ouders met hun ja-woord hebben bekrachtigd bij de doop? Nee hè? Hoe kan dat dan? Waarom voelt u die druk om uw kind op te voeden zoals het behoort? Is dat de natuur? Of ouder-kind-liefde? Nee hoor, dat is nu het gezag waarmee God spreekt vanuit de door Hem ingeschapen Godskennis. En nu laat u uw kind over aan de docent op school. Zij nemen een stuk van de opvoeding over. Is dat zo? Ja, in feite wel, want u laat ze onderwijzen. Maar u blijft verantwoordelijk. Voor wat die juf of meester doet? Nee, maar u bent verantwoordelijk voor naar welke school u ze stuurt. En u bent verantwoordelijk voor het aan God opdragen van de leerkracht. En ouders, doe dat in het bijzijn van uw kind.

Vaders, u bidt toch wel hardop aan tafel? Niet? Maar u bent verantwoordelijk voor het onderwijs dat de leerkracht geeft. U bent verantwoordelijk voor de opvoeding van uw kind. U moet uw kind ook leren bidden. En u moet uw kind ook het gezag leren. En dat doen we juist in het gebed. Door in het gebed de leerkracht op te dragen, draagt u het gezag. En nu hoop ik dat u dat draagt zoals dat behoort

gedragen te worden. En wat u draagt, daar bent u zuinig op.

Nou ja, niet alles wat ik draag ben ik zuinig op hoor.

Wanneer ik een ziekte bij me draag, ben ik daar niet zuinig op. Dat klopt, maar wat u in uw armen draagt, draagt u met een bestemming. Het moet ergens heen. En zo is het ook met wat u draagt in het gebed. Het moet ergens heen. Het moet naar een eindbestemming. Maar u moet er ook mee voor God verschijnen. Wanneer we dat gaan beseffen, worden we zuinig op wat we dragen – en dat zijn vooral onze kinderen en alles wat daarmee te maken heeft.

Waarom is het gezag zo ondermijnd?

Hiervoor gaan we even terug in de jaren. Want we moeten weten hoe het één plaats maakt voor het andere. Ofwel: de ene periode was een voedingsbodem voor de volgende periode. Alles gaat doorgaans geleidelijk.

We beginnen in 1945. Einde van de Tweede Wereldoorlog, begin van de wederopbouw. Iedereen werkte hard en veel, en het land klom er economisch weer bovenop. De kinderen die geboren werden tussen 1945 en 1964 noemen we de babyboomers. Die kinderen werden opgevoed door ouders die bewust de oorlog hadden meegemaakt. En bijna allemaal zijn ze opgegroeid met de uitspraak: “Jullie hebben de oorlog niet meegemaakt.” Dat was zo’n beetje het einde van alle tegenspraak. “Niet zeuren maar aanpakken” was het motto....

De rechts-christelijke gezindte reageerde daar geschrokken op en trok zich terug in een eigen zuil. Zij richtten een eigen krant op, eigen scholen en meer. De reformatorische gezindte kwam op de kaart te staan. Het gaf hen een veilig gevoel om zo hun kinderen voor alle mogelijke narigheid te bewaren. En het was een goede beweging – laten we daar duidelijk over zijn.

Ongeveer vanaf 1990 maakte de digitalisering een opgang. De computer werd bereikbaar voor thuisgebruik. Bedrijven dachten dat ze nu tijd over zouden gaan houden. Alles zou sneller en gemakkelijker gaan.

Ook de reformatorische gezindte ging hierin mee, omdat zij niet wereldvreemd wilden zijn. En waar zij kritisch waren geweest op televisiegebruik, waren zij minder

kritisch ten opzichte van internetgebruik. Maar wel kritisch: er werd een poging gedaan om het internet te filteren.

Na de digitalisering kregen we de periode van de ontzuiling van de reformatorische gezindte. Een proces dat nog steeds gaande is. De kinderen van de ouders die de eigen krant en school oprichtten, gingen schoorvoetend buiten de zuil kijken. Maar hún kinderen vonden het niet meer nodig om alleen het RD te lezen. Nieuws kun je toch overal vinden, immers? En bij je ‘eigen mensen’ inkopen doen is toch niet altijd haalbaar?

Het internet maakte de wereld kleiner en het bereik groter. Wat hier sterk aan heeft bijgedragen is de smartphone, die in 2007 geruisloos zijn intrede deed. De mensen die veertig jaar geleden het RD en de reformatorische scholen oprichtten, zijn vrijwel allemaal niet meer in leven of oud. Hun waarschuwende stem werd niet meer gehoord – en nog minder aan gedacht. Het ene maakt plaats voor het andere.

Planten hebben een voedingsbodem nodig, maar ideeën en gewoonten ook. En vanaf die tijd is het heel hard gegaan met de ontwikkelingen. De smartphone ontwikkelde zich tot een complete ‘broekzakcomputer’. En hiermee brak ook het proces van individualisering aan. Er is van alles te doen in je eentje op de telefoon. En meer en meer krijgen we te maken met vervreemding van elkaar. Ook de coronaperiode heeft hieraan bijgedragen. We kunnen gemakkelijk met een andere kerkdienst meeluisteren. Het sociale contact en...

En uiteindelijk is daar de kunstmatige intelligentie, AI. We zijn gewend geraakt aan snel consumeren. Als ik nu iets wil, moet het ook snel geleverd worden. Wil ik iets weten, dan tik ik dat in en ik wil direct antwoord. Alles moet sneller. Iets kopen en een week wachten lijkt niet meer te kunnen. Morgen leveren – liefst vandaag nog. En de kunstmatige intelligentie werkt daar goed aan mee. Daarmee betreden we een nieuwe periode. En hoe zullen we die noemen? Ik denk: de tijd van desoriëntatie. Zo zien we hoe de ene tijd plaatsmaakt voor de andere – en waar uiteindelijk het gezag naar de achtergrond wordt gedrongen.

Kunstmatige intelligentie

De kunstmatige intelligentie is enorm in opkomst. Maar wat moeten we daarmee? Hoe moeten we ons daar tegenover opstellen? Kunnen we het zonder meer accepteren?

En heeft dit dan ook te maken met ons onderwerp? Jazeker – en niet zo’n beetje ook.

We hoeven niet op de technologie van AI in te gaan binnen dit onderwerp, maar wel op wat het met ons doet. Daarom even een korte uitleg van wat AI is.

AI is niet meer dan een enorme bulk aan informatie die supersnel doorzocht kan worden, waarbij verbindingen worden gelegd tussen gegevens. Zo zorgt een bepaalde vraag ervoor dat binnen enkele seconden de Bijbel, de Institutie van Calvijn en alle werken van Matthew Henry worden nagezocht op een bepaald onderwerp. Binnen dezelfde tijd worden verbanden gelegd, taalmodellen geanalyseerd en stelt het algoritme een antwoord samen. Dat antwoord kan verbazingwekkend goed zijn – maar ook verbazingwekkend fout. Er wo...

ChatGPT is een aanbieder van AI aan wie ik vragen kan stellen. Wanneer ik steeds vraag om Bijbels onderbouwde antwoorden, en uitsluitend gebruik wens te maken van de Bijbel in de Statenvertaling uitgegeven door de GBS, dan gaat AI daarmee aan de slag. Als ik later opnieuw vragen stel, geeft AI al standaard een Bijbels voorbeeld. Het richt zich dus op mijn manier van spreken en denken. Maar dit is nog steeds een dood algoritme zonder enig gevoel. Toch komt het ons voor als intelligent en gevoelvol. De

‘rekenkracht’ van AI is dus zo sterk dat het mij fopt en het lijkt dat iemand aan de andere kant van de lijn met mij spreekt. Hou dit gegeven even vast. |

AI is dus per definitie levenloos (niet dood, want dan zou het geleefd hebben), zonder gevoel of interpretatie. De aanvoerders van de AI-hype willen ons echter anders doen geloven. Maar het blijft een machine. Inmiddels zijn er velen die zo sterk geloven in de techniek dat zij ChatGPT gebruiken als hun persoonlijke psycholoog en adviseur. Dat is beangstigend, zeker nu we dat steeds vaker zien gebeuren. En dit is nog maar het begin. Sinds 1 december 2023 is ChatGPT breed beschikbaar en het gebruik neemt bizar snel toe.

AI en gedragen gezag?

Wat heeft ons onderwerp met AI te maken? Ogenschijnlijk niets. Maar toch alles, wanneer we kijken naar de voedingsbodem.

Velen voelen zich eenzaam, zowel ouderen als jongeren. De individualisering heeft toegeslagen. Daarna kwam de vervreemding van elkaar. We raken steeds meer vervreemd – ook binnen kerkelijke gemeenten. Kleine gemeenten lijken het niet te redden en moeten steeds vaker sluiten. Grote gemeenten worden groter, en daar verdwijnt de sociale controle steeds meer. We kennen elkaar niet meer in een grote gemeente. Allemaal kleine dingen die samen zorgen voor de voedingsbodem waarin we nu staan en groeien.

De huidige voedingsbodem is er een van individualisering, vervreemding en desoriëntatie. Veel mensen leven een eenzaam leven, zelfs te midden van een gezin. Velen zijn vervreemd van Bijbelse kennis, normen en waarden.

Desoriëntatie slaat meer en meer toe. Veel ouders kampen met opvoedverlegenheid. Ze weten niet meer hoe ze bepaalde zaken moeten overbrengen of in stand houden. Jonge moeders vragen geen advies meer aan hun moeder of oudere vrouwen, maar raadplegen het internet. En AI geeft een passend a...

Komt dit alles dan door AI? Nee, maar de hele aanloop vanaf de Tweede Wereldoorlog heeft daar wel ruimte voor gemaakt. Alles wordt ter discussie gesteld, behalve wat het internet zegt – dat neemt men gretig aan. De verzuiling, de ontzuiling, de individualisering, de vervreemding en

uiteindelijk de desoriëntatie zorgen ervoor dat men snakt naar zekerheid. En dan te weten dat wij als christenen Gods Woord voor handen hebben. Maar weten wij daar nog gebruik van te maken?

Hoe dan nu?

Wat is nu dan de boodschap? We leven toch in deze tijd? Jazeker, en wij moeten in deze tijd ook onze taak en roeping vervullen. Het is dus zaak om te onderzoeken wat uw roeping en taak is.

Naar het gezag van Gods Woord is het onze roeping en taak om ten eerste tot Gods eer te leven en Hem te dienen. In Prediker 12:13 lezen we: “Van alles wat gehoord is, is het einde van de zaak: Vrees God en houd Zijn geboden, want dit *betaamt* allen mensen.”

Ook 1 Petrus 2:21 is hierin helder over wat onze roeping is. We lezen daar: “Want hiertoe zijt gij geroepen, dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, ons een voorbeeld nalatende, opdat gij Zijn voetstappen zoudt navolgen.” In de verzen daarna lezen we hoe dat dan moet. We zijn geroepen om heilig te leven. Dat wil niet zeggen dat we als een heilige ons afzonderen, maar dat we apart gezet zijn – anders dan de wereld. Dus geen gebruik maken van internet en AI? Nou, dat zeg ik niet. Maar ik zou willen zeg...

In Efeze 4:17-24 spoort Paulus de gelovigen aan om niet langer te leven zoals de heidenen, in ijdelheid en verduistering van het verstand. In plaats daarvan zijn zij "geheel anders" geworden. Gij geheel anders. Dus: neem deel aan de maatschappij, maar leef volgens het Woord. Gods Woord heeft gezag. En vraag uzelf eens eerlijk af: draagt u dat gezag ook?

Waarom draagt u het, en wat is uw doel daarmee? Gij geheel anders – ook voor uw kinderen. “Leer den jongen de

eerste beginselen naar den eis zijns wegs, en als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken.”
En ouders, leer hen dan ook het gezag te dragen – door uw gebed. Wat een mooie taak hebt u als ouder.

Hoe gaat dat in de praktijk?

Ja, dat is interessant. Want het is gemakkelijk om iets te stellen of voor te zeggen hoe het moet. Maar de praktijk kan zo weerbarstig zijn.

Laten we dan eens algemeen beginnen. Ouders, praat niet laag of laatsdunkend over de leerkrachten. Dit is de kortste weg om het gezag omver te werpen. Dat geldt ook voor kerkenraden en predikanten. Ook hier geldt dat dit de kortste weg is om uw kinderen van de kerk af te krijgen. Goed onthouden, hoor. Ja maar, zegt iemand, die leerkracht, ouderling of predikant maakt het er zelf naar. Dat kan. Maar laat dat dan voor die persoon zelf zijn en draag hem of haar ondertussen op in het gebed.

En leerkrachten, hier ligt een grote verantwoordelijkheid voor u. Gedraag u dan ook zoals het behoort. Leef en kleeft u eerbaar – ook in uw vrije tijd. Ik denk aan een verhaal van een jongen die ik goed ken. Hij stond met een groepje jongens bij het catechisatielokaal te roken. De ouderling die de catechisatie gaf, kwam naar buiten en rolde een sigaret. Hij kwam bij de jongens staan en wilde populair zijn. Hij gebruikte hun manier van spreken en deed een dubbelzinnige, seksueel getinte opmerking. De jongen... Gezagdragers, trek uw les hieruit. En ouders: ook u bent gezagdrager. Voor ons allen geldt: let op de verstrekkende gevolgen van uw woorden.

Hoe leren we het dragen van gezag in de gezinnen? Leer uw kinderen vroeg Psalmen zingen. Leer ze bidden. Leer hen Bijbelteksten aan. Leer hen te leven naar het Woord. Stop even met Bijbellezende en leg uit wat daar staat. Ja, dat

vraagt van u, ouders, ook studie en nadenken. Verdiep u in het Woord. Lees de kanttekeningen. Hoe eenvoudig kan een stukje uitleg zijn voor kleine kinderen? Begin daar vroeg mee.

En dan hoor ik een moeder klagen: “Mijn kinderen zijn al groot en ik weet weinig. Hoe kan ik nog verandering aanbrengen?” Nou, begin op uw knieën en vraag of de Heere u wijsheid, tact en liefde wil geven om het op te pakken. Maar zeg ook gerust tegen uw kinderen dat u inziet dat u het in de achterliggende jaren niet goed hebt gedaan, en dat u meer werk wilt maken van het onderwijs aan hen. Mogelijk zegt een stoere opgeschoten puber dat dat niet nodig is en dat we nu niet vroom hoeven te gaan worden. Kind...

Of hebt u tegenstand van uw man of vrouw? Ja, dat kan ook nog zo zijn. Dat is dan een zware weg voor u. Maar loop des te meer de Heere aan en gebruik nog veel meer liefde. Als de Heere die wapenen wil zegenen, kan geen bruit daartegenop. Daarom: houd moed, man, vrouw, vader, moeder. Vertrouw op God, en Hij zal het wel maken. Want Hij spreekt niet alleen met gezag, maar ook met macht.

En dan besluiten we met het zevende vers van Jozua 1, waar de HEERE Zelf tot Jozua spreekt: “Alleenlijk wees sterk en heb zeer goeden moed, dat gij waarneemt te doen naar de ganse wet welke Mozes, Mijn knecht, u geboden heeft; wijk daarvan niet, ter rechter- noch ter linkerhand, opdat gij verstandiglijk handelt alom waar gij zult gaan.”

Einde lezing

Wat doet Stichting Toerusting?

Deze stichting is officieel opgericht in oktober 2023. Daar gingen nog enkele jaren van onderzoek aan vooraf. Aanvankelijk waren we gericht op drank- en drugsgebruik. Maar dit bleek een voortvloeisel te zijn van een onderliggend probleem. En dat probleem heeft meerdere 'hoofden'. Het is eenzaamheid, gebrek aan kennis, geen eigen initiatief, gebrek aan talentbesef, ondermijnd gezag en meer. Daar vloeit uit voort een vluchten in consumptief gedrag om maar het gelukshormoon dopamine te verkrijgen. Dan voelen we ons even happy en zijn er geen gebreken voor het gevoel. De vlucht kan zijn in drank, drugs, seks, porno, gokken, gamen en meer verslavingen. En groepsdruk jaagt het aan om mee te gaan in deze negatieve zaken.

Maar hoe pakken we dit probleem aan? Het is vooral doen en dan wel het juiste. De basis ligt in de gezinnen, dat is nog steeds de hoeksteen van de maatschappij. Sleutelwoorden zijn liefde en respect voor elkaar. Daarnaast is onderwijzen en voorleven van jongeren van groot belang. Dan komen we meteen op het grote probleem dat veel ouders en ouderen zelf 'opvoed-verlegen' zijn. En op een gegeven moment ook 'opvoed-moe'. Men wil wel, maar weet niet hoe het moet of hoe te beginnen. Daarbij zijn jongeren doorgaans mondig en staat het respect voor Gods Woord op een laag pitje. Toch denken wij als Stichting Toerusting dat we terug kunnen. Sterker: we moeten terug naar het gezag van

Gods Woord en het gezag van ouders. De stichting zoekt voortdurend naar methodes om zowel ouderen, opvoeders en jongeren toe te rusten en hen te ondersteunen. Daarom bieden we onder meer podcast voor diverse doelgroepen, het communicatiespel 'Kom in gesprek' maar ook brochures zoals deze. We proberen alles in begrijpelijke taal uit te werken en te voorzien van antwoorden en vindplaatsen in de Bijbel.

Ons werk wordt gedragen door bedrijven en particulieren die ons steunen in gebed en financieel. Beiden zijn van groot belang om door te kunnen gaan.

Particulieren kunnen zich als donateur inschrijven. Dat kan voor een eenmalige gift of een terugkerend bedrag per maand. Maandelijks terugkerende donateurs zijn onze medebouwers, daar kunnen wij op bouwen. Voor een klein bedrag per maand maakt u al een groot verschil. Via www.stichtingtoerusting.nl/steun-ons/ kunt u zich daarvoor inschrijven. Of scan de QR-code op de volgende pagina.

Bedrijven kunnen zich inschrijven al Toerustingsvriend. Zij bepalen zelf hoe veel zij willen doneren en hoe vaak. We beleggen bijeenkomsten om met de Toerustingsvrienden in gesprek te blijven. Zo blijven wij op de hoogte van wat er speelt in de maatschappij en kunnen we bepalen hoe hier antwoord op te geven.

info@stichtingtoerusting.nl
www.stichtingtoerusting.nl

Scan de QR-code te doneren

Aantekeningen

*Wordt het **toerusten** of **berusten**..?*

**Stichting
Toerusting**